

อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์

หนังสือเล่มนี้เป็นงานแปลของสภาวิจัยแห่งชาติอันดับที่ 11 โดยแปลจากหนังสือชื่อ *The Story of Albert Einstein* by Miss Gillian Freeman (London: Vallentine, Mitchell & Ltd., 1960)

ผู้เขียนได้พยายามพาผู้อ่านโคจรไปตามวงชีวิตของอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ อย่างใกล้ชิด และทุกแง่มุม ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงปัจฉิมวัย แต่น่าสังเกตว่า ผู้เขียนได้กล่าวถึงชีวิตในวัยปลายของไอน์สไตน์น้อยที่สุด คือ เพียง 2 บทจาก 17 บท และดูเหมือนว่า ผู้เขียนจะพยายามพรรณนาถึงชีวิตความเป็นอยู่ บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย แนวความคิด และปรัชญาชีวิต มากกว่าที่จะพูดถึงความคิดเห็นและทฤษฎีทางด้านวิทยาศาสตร์ เหตุฉะนี้ ผู้ที่อ่านหนังสือเล่มนี้โดยหวังจะได้รับคำอธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีสัมพัทธภาพของไอน์สไตน์ก็เป็นอย่างยิ่งต้องผิดหวัง หนังสือเล่มนี้จึงต่างกับ *The Universe and Dr. Einstein* by Lincoln Barnett ซึ่งมุ่งอธิบายทฤษฎีของไอน์สไตน์ ยิ่งกว่าชีวประวัติ

สิ่งที่คุณผู้อ่านจะได้รับจากหนังสือเล่มนี้ นอกจากชีวิตความเป็นอยู่ของไอน์สไตน์แล้ว ที่นับว่าสำคัญยิ่งก็คือ ความคิดความอ่าน และการรวบรวมพลังต่อสู้กับชีวิตอันแสนลำเค็ญใจตลอดชีวิตของไอน์สไตน์ต้องต่อสู้กับภาวะการณ์ต่างๆ นับแต่การต่อสู้กับครูผู้ไม่เข้าใจในความต้องการของศิษย์ การแสวงหาโรงเรียนในอุดมคติ การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่รังเกียจเชื้อชาติของตน การวิ่งเต้นหางานทำหลังจากสำเร็จการศึกษา ฯลฯ ไอน์สไตน์เป็นคนรักอิสระ และดำรงชีวิตอยู่อย่างง่ายๆ ไม่สู้พิถีพิถันต่อการแต่งกายเท่าใดนัก แม้ในงานพิธีรับตำแหน่งศาสตราจารย์หรือรับปริญญาคุณภักดิ์บัณฑิตกิตติมศักดิ์ ไอน์สไตน์ก็ยังแต่งตัว ‘ปอนๆ’ ข้อที่น่าสังเกตก็คือ อัจฉริยะบุรุษผู้นี้พยายามบำเพ็ญตนเพื่อเป็นประโยชน์แก่มนุษยชาติ ยิ่งกว่าที่จะเห็นแก่เชื้อชาติของตน ครั้งหนึ่งมีผู้ชักชวนไอน์สไตน์ ให้เข้าร่วมขบวนการ Zionism เพื่อก่อตั้งประเทศของชาวยิว ไอน์สไตน์ปฏิเสธว่า “ผมเสียใจครับ ผมจะไม่เข้าร่วมองค์การใดก็ตามที่มีอุดมคติจะแบ่งแยกตนเองออกจากมนุษยชาติอื่น ผมเป็นมนุษย์และนับถือในความเป็นมนุษยชาติของทุกฝ่าย และจะไม่แสดงความรักภักดีต่อใคร มากไปกว่าที่ผมเป็นอยู่” (หน้า 78) อย่างไรก็ดี ภายหลังจากไอน์สไตน์ก็ได้ประจักษ์ถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้งประเทศของชาวยิวขึ้น จึงได้ร่วมเป็นสมาชิกของขบวนการดังกล่าว ทั้งยังได้แสดงปาฐกถาหาเงินให้แก่ขบวนการด้วย จนได้รับยกย่องว่าเป็นผู้นำ

-----
* ตีพิมพ์ครั้งแรกในวารสาร *สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับนิสิตนักศึกษา* 3 (มกราคม 2510) หน้า 80-81

ของชาวยิว แม้ภายหลังที่ตั้งประเทศอิสราเอลแล้วก็เคยมีผู้เสนอให้ไอน์สไตน์เป็นประมุข แต่เขาตอบปฏิเสธว่า “ผมไม่เคยรับทำงานทำผมไม่ถนัด” (หน้า 135)

หนังสือเล่มนี้มีคำคมอยู่หลายตอน ซึ่งน่าจะจดจำไว้ ดังเช่นคราวหนึ่ง เบอร์นาร์ด ฮอว์ ถามไอน์สไตน์ว่า “—เรื่องอะไรก็ตามที่คุณเขียนขึ้นมา คุณได้เข้าใจเรื่องเหล่านั้นอย่างแท้จริงหรือเปล่า” ไอน์สไตน์ตอบว่า “คุณเบอร์นาร์ดครับ ผมเข้าใจพอๆกับที่คุณเข้าใจในเรื่องที่คุณเขียนนั้นแหละครับ” (หน้า 104)

น่าชมเชยผู้แปลและเรียบเรียง ที่ใช้ภาษาได้สละสลวยและน่าอ่าน จนเกือบจะไม่ทิ้งรอยให้ทราบว่าเป็นหนังสือแปล นับเป็นงานแปลที่ดีเยี่ยมอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งไม่ด้อยกว่าเรื่อง หมอทอม คูลีย์ และ นักบุญในไฟรกว้าง อัลเบิร์ต ชไวเซอร์ ของผู้แปลและเรียบเรียงคนเดียวกันนี้ อย่างไรก็ดี แม้หนังสือเล่มนี้จะพยายามจัดพิมพ์อย่างประณีตเพียงใด แต่การตรวจรูปก็ยังคงผิดพลาดอย่างไม่น่าให้อภัย ดังเช่น Co เป็น Go (ใบรองปก) เบอร์ทราน รัสเซล เป็นเบอร์ทราน สเซล (หน้า 137) ฯลฯ

ข้อบกพร่องอีกประการหนึ่ง ก็คือ หนังสือเล่มนี้มีได้บอกเล่าเก้าสิบเกี่ยวกับผู้แต่งเลย ซึ่งต่างกับหนังสือเล่มอื่นๆที่สภาวะฯจัดพิมพ์ ผู้วิจารณ์เห็นว่า หนังสือชีวประวัติบุคคลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องลงประวัติผู้แต่งไว้ เพื่อว่าผู้อ่านจะได้ใช้วิจารณญาณได้ถูกต้องว่า หนังสือเล่มนั้นจะเชื่อถือได้เพียงใด และข้อน่าสังเกตอีกประการหนึ่ง ก็คือ งานแปลของสภาวะฯทุกชิ้นจะต้องมีผู้ตรวจด้วย การทำเช่นนี้จะมีเป็นการดูแลคนผู้แปลหรือ หากสภาวะฯจะยึดถือปณิธานัตริในการกำหนดตัวผู้แปลและผู้ตรวจแล้ว ก็ออกจะน่าเสียใจยิ่ง เพราะเท่าที่เป็นมา ผู้แปลมักเป็นผู้ที่มีผลงานปรากฏ ตรงกันข้ามกับผู้ตรวจบางท่าน ซึ่งกลับไม่มีผลงานปรากฏในบรรณพิภพมาก่อนเลย ถ้าหากสภาวะฯจะไม่เชื่อถือความสามารถของผู้แปลแล้ว ก็น่าจะให้ผู้ตรวจแปลเสียเอง จะอ้างว่าผู้ตรวจไม่มีเวลาแปล ก็ดูจะฟังไม่ขึ้น เพราะงานตรวจนั้น ถ้าทำกันจริงๆแล้วต้องใช้เวลามากกว่างานแปลเสียอีก

จะอย่างไรก็ตาม หนังสือเล่มนี้นับว่าเป็นหนังสือที่ทรงคุณประโยชน์ไม่น้อย อ่านเบาสมองได้ดี และราคาไม่แพงนัก

หมายเหตุ   บทวิจารณ์หนังสือนี้เขียนในขณะที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์